

Zvláštní část

K části první

K § 1

Prostřednictvím úvodního ustanovení § 1 je definován účel právní úpravy. Ten směřuje k regulaci znalecké činnosti, vzniku oprávnění jejího výkonu, vzniku nového elektronického systému registru znalců, znaleckých kancelář a znaleckých ústavů (dále jen „registr“) a právnímu vymezení dohledových oprávnění Ministerstva spravedlnosti a krajských soudů. Bylo zvoleno pojetí znalecké činnosti jakožto specifické právem regulované činnosti, nad jejímž výkonem dohlíží stát prostřednictvím svých orgánů. V tomto ohledu tedy nová právní úprava navazuje na dosavadní právní úpravu a je zde zachována kontinuita. Znalci mohou vykonávat znaleckou činnost pro potřeby orgánů veřejné moci, přičemž zajištění dostatečného množství znalců a znaleckých ústavů pro řízení před orgány veřejné moci je primárním požadavkem nové právní úpravy, a taktéž mohou poskytovat znaleckou činnost pro potřeby fyzických a právnických osob.

K § 2

V tomto ustanovení zákona je vymezen samotný pojem znalecké činnosti, ale především její rozsah. Znaleckou činností se tedy rozumí veškeré činnosti, které jsou bezprostředně spojeny s přípravou konkrétního znaleckého posudku a jeho podání, ale i proces následující po podání znaleckého posudku. Tím je myšlena především povinnost doplnění nebo vysvětlení znaleckého posudku v případě, kdy je takový postup nutný, pro řádné pochopení zpracování a výsledku samotného znaleckého posudku.

K § 3

Tento paragraf upravuje novou strukturu dělení znalců na znalce, znalecké kanceláře, a znalecké ústavy. Znalce - fyzickou osobu nově doplňuje znalecká kancelář, která by měla v nové právní úpravě nahradit znalecké ústavy, které byly podle zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, vedeny v prvním oddíle seznamu znaleckých ústavů. Jedná se o právnické osoby, jejichž hlavní náplní je výkon znalecké činnosti. Znalecká kancelář je složena ze znalců - fyzických osob (minimálně však jednoho znalce), které vykonávají znaleckou činnost výhradně jejím jménem. Znalecké ústavy podle tohoto zákona jsou pak skutečná vědecká pracoviště, která mohou v případě zájmu podle odstavce 3 vykonávat znaleckou činnost ve všech případech.

K § 4

Stanoví se věcná příslušnost krajských soudů pro znalce a znalecké kanceláře. Pro znalecké ústavy je věcně příslušné ministerstvo.

K § 5

I nová právní úprava umožňuje ustanovení osoby za znalce pro konkrétní řízení, tzv. ustanovení znalce „ad hoc“, při splnění podmínek, které jsou stanoveny prostřednictvím § 21. Toto výjimečné ustanovení se používá v praxi obvykle v případech, kdy pro daný obor,

odvětví, případně specializaci není znalec zapsán a je potřeba získat odborníka v dané oblasti a dát mu pro konkrétní řízení procesní postavení znalce.

K § 6

Prostřednictvím § 6 je nově chráněno označení „soudní znalec“, „znalecká kancelář“ a „znalecký ústav“. Pouze znalci, znalecké kanceláře a znalecké ústavy, kteří získali oprávnění k výkonu znalecké činnosti, jsou oprávněni používat toto označení. Označení mohou dále používat taktéž osoby, které jsou ustanoveny jako znalec pro konkrétní dané řízení. Jsou však omezeny v užívání tohoto označení výhradně pro potřeby konkrétního řízení a pouze po dobu, co je řízení vedeno. Používání označení u jakékoliv jiné osoby bude sankcionováno prostřednictvím správních deliktů.

K § 7

O vzniku oprávnění k výkonu znalecké činnosti fyzické osoby rozhoduje příslušný krajský soud na základě podané žádosti.

K § 8

Stanoví se konkrétní požadavky pro udělení znaleckého oprávnění znalci. Stanoví (státní občanství, bezúhonnost, svéprávnost, podmínka odpovídajícího vybavení a odborná způsobilost k výkonu znalecké činnosti pro konkrétní obor, odvětví a případně specializaci). Odborná způsobilost je dále definována v § 9. Nedílnou součástí vstupního procesu je taktéž složení vstupní zkoušky znalce podle § 11 a doložení pojistné smlouvy o pojištění proti škodě způsobené výkonem znalecké činnosti podle § 30.

K § 9 až 11

Tato ustanovení navazují na § 8 a konkretizují podmínky v něm stanovené. Konkrétně definují podmínku bezúhonnosti a především definují odbornou způsobilost. Odborná způsobilost je prostřednictvím zákona stanovena pro uchazeče obecně s tím, že konkrétní požadavky pro jednotlivé obory, odvětví a případně specializace stanoví prováděcí právní předpis. Ministerstvo tedy stanoví prostřednictvím vyhlášky seznam oborů a odvětví a případně specializací, u nichž jednotlivě stanoví i odborné předpoklady, které musí uchazeč o udělení oprávnění splňovat. Podmínku dosažení vzdělání, délky praxe a zvláštních zkoušek lze nahradit jmenováním docentem nebo profesorem. Existuje reálný předpoklad, že profesori a docenti daných oborů a odvětví jsou čelními experty v daném oboru a není nutné dále odborné předpoklady prověřovat. Nahrazení se u těchto osob vztahuje k oborům, odvětvím a specializacím, se kterými obor, pro který je docent nebo profesor jmenován souvisí. Obory, pro které jsou profesori a docenti jmenováni, často nejsou v absolutní shodě s obory stanovenými ministerstvem pro výkon znalecké činnosti. Je zde tedy nutné v každém konkrétním případě posuzovat souvislost oboru, odvětví příp. specializace s oborem, ve kterém je jmenován.

Jednou z dalších podmínek udělení znaleckého oprávnění je složení vstupní zkoušky. Vstupní zkoušku skládá uchazeč po doložení splnění všech ostatních podmínek stanovených v § 8. Zkouška má za úkol především prověřit uchazečovy znalosti zákona, postavení znalce v řízení

před orgány veřejné moci a taktéž náležitosti samotného zpracování znaleckého posudku. Způsob, formu a průběh zkoušky stanoví prováděcí právní předpis.

K §12

Vzhledem k tomu, že znalecká činnost má své společenské poslání a má sloužit především k nestrannému posouzení odborných otázek se znalostí předpisů procesního práva i způsobu podání posudku, byla dodržena stávající koncepce složení slibu. Nestrannost ke znalecké činnosti přistupuje jako podmínka, která je zárukou ochrany práv stran v soudním procesu nebo správním řízení. Slib znalce je tedy vyjádřením závazku a s ním související odpovědnosti znalce dodržovat tyto základní požadavky zákonnosti, odbornosti a nestrannosti při výkonu činnosti podle tohoto zákona.

Slib se skládá před zápisem do registru do rukou předsedy krajského soudu nebo jím pověřené osoby.

K § 13

Obdobně jako u znalců-fyzických osob je věcně příslušný v procesu udělení znaleckého oprávnění krajský soud.

K § 14 a § 15

Jak již bylo uvedeno výše u popisu znalecké struktury, základem znalecké kanceláře jsou znalci - fyzické osoby, které vykonávají znaleckou činnost výhradně pro znaleckou kancelář. Krajský soud rozhodne o udělení znaleckého oprávnění, pokud žadatel doloží čestné prohlášení oprávněného znalce, že bude vykonávat znaleckou činnost pouze pro znaleckou kancelář, prokáže bezúhonnost a současně nebyl v posledních třech letech vyškrtnut z registru. Pro možnost udělení oprávnění musí žadatel disponovat čestným prohlášením alespoň jednoho znalce. Rozsah oprávnění znalecké kanceláře se rovná výčtu rozsahu oprávnění všech znalců vykonávajících činnost pro znaleckou kancelář. Pokud podá žadatel žádost jako fyzická osoba a současně je podána žádost o zápis znalecké kanceláře, rozhodne krajský soud ve společném řízení.

K §16 až § 18

O vzniku oprávnění k výkonu znalecké činnosti jako znalecký ústav rozhoduje na rozdíl od znalců a znaleckých kanceláří ministerstvo. Žádost podává žadatel na formuláři stejně jako je tomu u znalců a znaleckých kanceláří. Nově bude znaleckým ústavem pouze právnická osoba, která vykonává vědecko-výzkumnou činnost alespoň po dobu 3 let předcházejících podání žádosti, má odpovídající vybavení pro výkon znalecké činnosti, je bezúhonná, disponuje odpovídajícím personálním zázemím, má vypracován systém vnitřního vzdělávání, má vypracována pravidla pracovních postupů a nebylo ji v posledních 3 letech odebráno oprávnění vykonávat znaleckou činnost. Nastavení těchto podmínek by mělo zabránit zápisu znaleckých ústavů, které nemají odbornou kvalitu pro zpracovávání znaleckých posudků ve zvlášť závažných případech. Převážná část znaleckých ústavů zapsaných v současnosti do prvního oddílu seznamu znaleckých ústavů se tedy patrně transformuje do výkonu činnosti znalecké kanceláře, a zbylé znalecké ústavy splní podmínky v přechodném období.

K § 19

Žádost o udělení znaleckého oprávnění se podává na standardizovaném formuláři, jehož vzor stanoví ministerstvo vyhláškou.

Platnost oprávnění k výkonu znalecké činnosti je omezena na dobu 5 let. Před uplynutím této doby má znalec právo zažádat prostřednictvím žádosti o prodloužení znaleckého oprávnění o prodloužení na dalších 5 let.

K § 20

Znalec a znalecká kancelář mají povinnost sdělit krajskému soudu nebo znalecký ústav ministerstvu změny ve všech skutečnostech a údajích, které jsou podmínkou k udělení znaleckého oprávnění. Za porušení této povinnosti mohou být sankcionováni.

K § 21

Jak již bylo uvedeno v komentáři k úvodním ustanovením, i nová právní úprava ponechává možnost ustanovení znalce „ad hoc“. I takto ustanovený znalec je povinen dodržovat povinnosti stanovené zákonem a prováděcí vyhláškou. Především je znalec povinen vykonávat činnost řádně, nestranně a ve stanovené lhůtě. Dále mají znalci ustanovení „ad hoc“ povinnost se dostavit na předvolání soudu nebo jiného orgánu veřejné moci, který je k plnění úkolů ustanovil, nebo se v důvodných případech včas omluvit. Zároveň jim však vzniká právo na odměnu i na náhradu nákladů. Naopak je zcela zřejmé, že např. povinnost otisknout znalecké razítko nebo povinnost zapisovat údaje do evidence se na takto ustanovené znalce vztahovat nemůže.

Zákonná úprava obligatorně stanoví situace, za kterých je možné „ad hoc“ znalce ustanovit. Nová zákonná úprava i v této části zachovává se stávající právní úpravou kontinuitu a stanoví 3 případy. Pokud není pro daný obor, odvětví a specializaci žádný znalec zapsán, nebo nemůže žádný zapsaný znalec z registru úkon provést, nebo pokud by ustanovení takového znalce bylo spojeno s nepřiměřenými náklady.

K výše uvedenému přistupují ještě další podmínky, které spočívají v osobě ustanovovaného znalce. Je zde stanoven jednoznačný požadavek na nespornou odbornost takové osoby a její souhlas s ustanovením pro konkrétní řízení. Souhlasu je třeba právě s ohledem na vznik speciálních povinností a odpovědnosti, které se k výkonu znalecké činnosti váží.

Změnou v oblasti ustanovování znalců „ad hoc“ je tak především povinnost orgánů veřejné moci oznámit ministerstvu obory a odvětví, které nejsou v dosavadním seznamu oborů a odvětví uvedeny. Tato povinnost slouží pro potřeby evidence ministerstva, které na základě těchto podnětů může novelizovat seznam oborů a odvětví.

Ustanovení tohoto zákona vztahující se k odměňování a náhradám nákladů znalce a jiné právní předpisy se použijí na znalce „ad hoc“ obdobně.

K § 22

Ustanovení § 22 stanoví obecná pravidla řádného výkonu znalecké činnosti. Znalec je povinen vykonávat znaleckou činnost pouze v oboru, odvětví a případně specializaci, pro kterou má vydáno znalecké oprávnění, přičemž pokud poruší tuto povinnost, může být sankcionován. Obdobná je situace taktéž u odstavce 2.

Odstavec 3 stanoví povinnost vykonávat znaleckou činnost osobně. Pokud chce znalec přibrat pro posuzování důležitých otázek konzultanta, stanoví se mu povinnost uvést tuto okolnost ve znaleckém posudku. Znalec přebírá odpovědnost i za osobu, se kterou byl znalecký posudek konzultován.

Dále se stanoví výjimky, za kterých znalec nesmí podat znalecký posudek nebo jej může odmítnout. Taktéž se upravuje oznamovací povinnost znalce v případě, kdy se dozví o skutečnosti, pro kterou nesmí podat znalecký posudek. V tomto případě se bude jednat typicky o situaci, kdy znalec zjistí, že zadaný znalecký posudek neodpovídá oboru, odvětví a specializaci, pro něž smí být ustanoven.

K § 23

Stanoví se forma, v jaké lze podat znalecký posudek. Elektronicky lze podat znalecký posudek pouze v případě, že s takovým způsobem podání vyjádří zadavatel předem souhlas. Ostatní náležitosti znaleckého posudku stanoví ministerstvo vyhláškou.

K § 24

Ustanovení § 24 upravuje povinnost mlčenlivosti, jejíž zachování znalec slibuje již ve znaleckém slibu. Předmětné ustanovení pak řeší zejména otázku, kdo může znalce povinnosti mlčenlivosti zprostit. Povinnosti mlčenlivosti nejsou samozřejmě dotčeny povinnosti vyplývající ze zvláštních právních předpisů, zejména oznamovací povinnost vůči orgánům činným v trestním řízení.

Povinnost mlčenlivosti platí i po skončení výkonu znalecké činnosti. Povinnost mlčenlivosti se nevztahuje na skutečnosti, které jsou přiměřeným způsobem použity pro vědecké a vzdělávací účely. Povinnost mlčenlivosti se stanoví i pro další osoby, které se na znalecké činnosti podílely.

K § 25

Stanoví se povinnost znalce podat znalecký posudek, pokud je zadán orgánem veřejné moci. Toto ustanovení sleduje hlavní záměr právní úpravy, kterým je zajištění dostatečného množství kvalitních znalců, kteří budou vykonávat znaleckou činnost. Nebude tedy možné odkázat orgán veřejné moci na jiného znalce z důvodů přetížení znaleckými posudky zadanými jinými než veřejnoprávními zadavateli.

K § 26

Stanoví se povinnost orgánu veřejné moci projednat se znalcem zadání znaleckého posudku i lhůtu k dodání. To by mělo přispět ke zvýšení efektivity soudních řízení, kdy se často čeká velmi dlouhou dobu na dodání znaleckého posudku od znalce, který je v tu dobu ustanoven jinými orgány veřejné moci a není tak schopen zhotovit znalecký posudek včas.

Zároveň se stanoví povinnost informovat zadavatele v případě, kdy je zhotovení znaleckého posudku spojeno s nepřiměřenými náklady, resp. existuje-li reálný předpoklad, že náklady překročí 30 % předpokládané odměny.

K § 27

Primárním požadavkem je, aby před orgánem veřejné moci vystupovala vždy osoba, která znalecký posudek zpracovala. Prostřednictvím zpracovatele může být při vysvětlení objasněno vše, co se znaleckého posudku bezprostředně týká. Může však nastat situace, kdy již taková osoba ve znaleckém ústavu nepracuje. Není-li v takovém případě v ústavu osoba, která se na znaleckém posudku alespoň podílela, může jménem ústavu vystupovat i osoba, která má potřebné znalosti a zkušenosti v oboru, odvětví a případně specializaci, ve kterých je znalecký posudek zpracován.

K § 28

K zachování trvale kvalitního výkonu znalecké činnosti je nezbytné, aby se znalec průběžně vzdělával nejen v oboru, odvětví a specializaci, pro něž je zapsán v registru, ale taktéž z procesních předpisů, které se k výkonu znalecké činnosti váží. Za tímto účelem se znalcům stanoví povinnost soustavného vzdělávání, která spočívá např. v účastech na kurzech a seminářích, publikační činnosti nebo případně i pedagogické činnosti.

K § 29

V návaznosti na předchozí paragraf může ministerstvo nebo krajský soud uložit znalci povinnost účastnit se ověření odborných znalostí. Toto ověření by mělo směřovat právě k ověření následného vzdělávání a především celkovému ověření způsobilosti znalce vykonávat řádně (a v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky) znaleckou činnost v oboru, odvětví a specializaci, pro kterou je zapsán. Pokud tedy vyjdou najevo skutečnosti, které budou důvodně nasvědčovat tomu, že znalec pozbyl odborné způsobilosti, předvolá jej ministerstvo nebo krajský soud k ověření znalostí.

K § 30

Vzhledem k tomu, že znalec, znalecká kancelář a znalecký ústav bude vykonávat znaleckou činnost nejen pro potřeby orgánů veřejné moci, ale taktéž pro jiné fyzické a právnické osoby, navrhuje se po vzoru jiných států Evropské unie stanovit povinnost uzavřít pojistnou smlouvu. Ta by se měla vztahovat na případy, kdy vznikne při výkonu znalecké činnosti zadavateli újma, která bude způsobena nesprávným znaleckým posudkem. Vzhledem k tomu, že znalecké ústavy jsou určeny především pro zpracování zvláště obtížných případů, navrhuje se taktéž stanovit odlišný limit pojistného plnění. Zatímco u znalců postačí limit ve výši 0,5 mil. korun a u znaleckých kanceláří 1 mil. korun, u znaleckých ústavů se navrhuje limit ve výši 2,5 mil. korun.

Doklad o uzavřeném pojištění bude finalizovat celý vstupní proces, neboť až po jeho doložení bude znalec zapsán do registru.

K § 31 a 32

V návaznosti na stávající právní úpravu se obdobně upravuje možnost pozastavit oprávnění vykonávat činnost znalce. O pozastavení rozhoduje u znalců a znaleckých kanceláří krajský soud, u znaleckých ústavů ministerstvo. Pozastavení oprávnění vykonávat znaleckou činnost je rozděleno do dvou skupin. V první skupině se jedná o případy, kdy není dáno správní uvážení a pozastavující orgán rozhodnout musí. Jedná se např. o situaci, kdy je zahájeno trestní stíhání znalce v souvislosti s výkonem znalecké činnosti, bylo zahájeno řízení o omezení svéprávnosti, znalec je nezvěstný nebo nastoupil do výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody. V druhém případě se jedná o situace, kdy správní orgán má možnost výsledek svého rozhodnutí uvážit. Sem patří zahájení trestního stíhání nesouvisejícího s výkonem znalecké činnosti nebo nařízení účastnit se ověření odborných znalostí. Rovněž může být rozhodnuto o pozastavení ze zdravotních důvodů na žádost znalce, nejdéle však na dobu 4 let.

Pozastavením oprávnění však automaticky nezaniká povinnost znalce dopracovat již zadaný znalecký posudek. Vzhledem k tomu, že však mohou být situace, kdy je takový postup nežádoucí, například proto, že bylo u znalce zahájeno trestní stíhání v souvislosti s výkonem znalecké činnosti, rozhodne pozastavující orgán současně s rozhodnutím o pozastavení i o tom, zda mohou být zadané posudky dokončeny.

Znalec má povinnost v případě pozastavení oprávnění vykonávat znaleckou činnost informovat všechny zadavatele, kteří mu zadali zpracování znaleckého posudku. Tato informační povinnost však nezabývá znalce povinností dokončit již rozpracovaný znalecký posudek a případně na základě žádosti orgánu veřejné moci taktéž zpracovaný posudek vysvětlit a doplnit. Je však nutné, aby vždy v rozhodnutí o pozastavení správní orgán uvedl důvod pozastavení oprávnění vykonávat znaleckou činnost, a vyhodnotil jej ve vztahu k řádnému výkonu znalecké činnosti a možnému ovlivnění zpracování zadaného posudku.

K § 33

Předmětný paragraf upravuje zánik oprávnění vykonávat znaleckou činnost. K zániku oprávnění dochází z taxativně vymezených důvodů, především pokud znalec přestane splňovat podmínky, za kterých mu bylo znalecké oprávnění uděleno, popř. nemůže vykonávat znaleckou činnost dlouhodobě ze zdravotních důvodů. Oprávnění vykonávat znaleckou činnost končí, obdobně jako je tomu u vzniku oprávnění, nabytím právní moci rozhodnutí o ukončení oprávnění vykonávat znaleckou činnost. Po nabytí právní moci rozhodnutí dochází k vyškrtnutí z registru do 15 pracovních dnů. Současně se v takovém případě stanoví znalci povinnost bezodkladně vrátit podklady, které měly sloužit k vypracování znaleckého posudku.

K § 34 a 35

Toto ustanovení upravuje nový způsob vedení seznamu znalců. Dosavadní systém znaleckých seznamů, které se vedly jednak u krajských soudů a jednak centrálně na Ministerstvu spravedlnosti nahrazuje nový elektronický systém „Registru znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů“. Registr je informačním systémem veřejné správy, tudíž jeho fungování spadá pod zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění

pozdějších předpisů. Registr se člení na dvě části, kdy jsou v první zapsáni znalci a znalecké kanceláře, v druhé pak znalecké ústavy. Registr v sobě obsahuje dva druhy údajů.

Údaje, které se vedou jako veřejné a taktéž údaje, které se vedou jako neveřejné a slouží pro potřeby státního dohledu Ministerstva spravedlnosti a krajských soudů. Znalec má přístup ke všem údajům, které se týkají jeho osoby, nicméně pouze některé má oprávnění editovat.

Jak již bylo uvedeno výše, registr obsahuje údaje veřejné a údaje neveřejné. Údaje vedené v registru jako veřejné jsou určeny především jako informativní pro potřeby orgánů veřejné moci a jiných zadavatelů znaleckých posudků. Údaje vedené jako neveřejné slouží především pro dohledová oprávnění Ministerstva spravedlnosti a krajských soudů.

K § 36

Nedílnou součástí elektronického systému registru je taktéž Evidence znaleckých posudků (dále jen „evidence“). Ta by měla nahradit v současné době již nevyhovující vedení znaleckých deníků v papírové podobě, a taktéž by měla ulehčit kontrolní činnost dohledových orgánů. Údaje vedené v evidenci bude zadávat o své činnosti sám znalec, nejpozději do 5 pracovních dnů od skutečnosti, ke které se povinnost zápisu váže. Tím je zaručeno, že údaje zadané znalcem budou co nejvíce aktuální. V případě, že znalec nebude údaje vyžadované prostřednictvím tohoto ustanovení do aplikace zadávat, vystavuje se nebezpečí sankce.

K § 37 a 38

Režim stanovení odměny je dvojitý. U úkonů znalce, které jsou zadány na základě zákona v případech ustanovení orgánem veřejné moci, se jejich odměna stanoví ve smyslu tohoto ustanovení sazebníkem. Ten je strukturován vyhláškou podle hodinové sazby. V případech, kdy znalec podává znalecký posudek na základě smlouvy, se odměna stanoví dohodou stran. Odměna se může přiměřeně krátit v případě, že znalec neprovede znalecký posudek řádně, případně pokud jej nezhotoví ve lhůtě, která mu byla stanovena při projednání orgánem veřejné moci.

Mimo již výše zmíněné odměny má znalec taktéž nárok na náhradu nákladů, které účelně vynaložil v souvislosti s přípravou znaleckého posudku. Mezi tyto náhrady však nepatří např. zařízení znalecké kanceláře, běžné provozní a režijní náklady, ale pouze a výlučně náklady, které byly vynaloženy přímo v souvislosti se zpracováním konkrétního znaleckého posudku.

K § 39

Stanovují se pravidla vyúčtování znaleckého posudku, resp. odměn znalce a náhrad účelně vynaložených nákladů. Primárně se stanoví povinnost znalce odevzdat vyúčtování zároveň s podáním posudku. Následně se stanoví povinnost soudu do 2 měsíců určit její výši a po jejich pravomocném přiznání je uhradit do 30 dnů. Tímto mechanismem by mělo dojít k zamezení dlouho neproplacených plateb znalcům, kteří často pracují na časově náročném znaleckém posudku a jsou na financích z této činnosti přímo závislí.

K § 40 až 42

Prostřednictvím těchto ustanovení se stanoví sankce znalcům, znaleckým kancelářím a znaleckým ústavům za přestupky resp. správní delikty právnických osob, které jsou spáchány na základě tohoto zákona. Sankce jsou rozděleny do dvou stupňů podle závažnosti. Vedle těchto sankcí může dojít taktéž k uveřejnění sankce a odebrání znaleckého oprávnění.

Odebrání znaleckého oprávnění se může vázat pouze k sankcím vyššího stupně, neboť představují vyšší společenskou nebezpečnost. Naopak zveřejnění sankce v registru jako veřejně přístupný údaj, lze uložit znalci za jakýkoli delikt. Sankce zveřejnění bude „viditelná“ v registru po dobu 3 let od nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byla udělena.

K § 43

Správní delikty projednává v prvním stupni u znalců a znaleckých kanceláří krajský soud a u znaleckých ústavů ministerstvo. Tato koncepce byla zvolena na základě historických zkušeností, kdy znalce vždy spravovaly krajské soudy, a velká vědecká pracoviště byla pod správou ministerstev.

K § 44

Státní dohled vykonává ministerstvo a krajské soudy prostřednictvím předsedů, resp. místopředsedů a pověřených zaměstnanců soudu.

K § 45

Zřízení poradních sborů pro jednotlivé obory je fakultativní a záleží na rozhodnutí předsedy krajského soudu resp. ministra spravedlnosti. Jednotlivé členy sborů jmenuje z řad znalců předseda krajského soudu, jedná-li se o poradní sbor předsedy krajského soudu, nebo ministr spravedlnosti, jedná-li se o poradní sbor zřízený při ministerstvu spravedlnosti.

K § 46

Ustanovení míří proti nežádoucí praxi, kdy znalec zažádá o ukončení oprávnění z důvodu možného uložení sankce.

K § 47

Ustanovení § 47 upravuje procesní postup ve správním soudnictví tak, aby nerozhodoval soud, který rozhodoval podle tohoto zákona v prvním stupni (usnesení NSS ze dne 29. 2. 2008, č. j. Nad 4/2008 - 47 nebo usnesení ze dne 20. 8. 2009, č. j. Nao 42/2009 - 21).

K § 48

Prováděcí právní předpisy budou obsahovat především vymezení oborů, odvětví a případně specializací, včetně stanovení odborných předpokladů, odměňování a poskytování náhrady nákladů, způsob, formu a průběh vstupní zkoušky a ověření odborných znalostí, vzor žádosti o udělení znaleckého oprávnění a náležitosti a vzhled znaleckého razítka aj.

K § 49

Všichni stávající znalci a znalecké ústavy budou ke dni nabytí účinnosti této právní úpravy přepsáni do nově vzniklého registru. Řízení o jmenování znalce nebo znaleckého ústavu, které bylo zahájeno před nabytím účinnosti této právní úpravy, bude dokončeno podle dosavadních právních předpisů s tím, že znalec již bude zapsán do nově vzniklého registru.

K § 50 a 52

Dosavadní znalci jsou oprávněni vykonávat znaleckou činnost po dobu sedmi let. V průběhu této doby mohou požádat o zápis do registru podle tohoto zákona, přičemž pokud doloží aktivní výkon znalecké činnosti po dobu 10 let bezprostředně předcházející nabytí účinnosti tohoto zákona, nemají povinnost dokládat dosažení potřebného vzdělání.

Znalecké ústavy, zapsané podle dosavadních předpisů do I. oddílu seznamu znaleckých ústavů, jsou oprávněni vykonávat znaleckou činnost po dobu 2 let od nabytí účinnosti tohoto zákona. V této době mohou požádat o zápis jako znalecká kancelář, nebo jako znalecký ústav, podle tohoto zákona. Hlavní podmínkou pro zápis znalecké kanceláře je existence alespoň jednoho znalce, který bude vykonávat znaleckou činnost výhradně pro znaleckou kancelář.

Znalecké ústavy zapsané do II. oddílu seznamu znaleckých ústavů se považují za znalecké ústavy podle tohoto zákona.

K § 51

Znalecké ústavy zapsané podle dosavadních právních předpisů v I. oddíle seznamu znaleckých ústavů nemohou po nabytí účinnosti vykonávat znaleckou činnost ve zvlášť závažných případech vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení. Tato podmínka odpadá splněním požadavků pro zápis znaleckých ústavů podle nové právní úpravy.

K § 53

Na základě přijetí zcela nové právní úpravy dochází ke zrušení dosavadních právních předpisů upravujících znaleckou činnost.

K § 54

V návaznosti na zavedení poplatku za prodloužení oprávnění k výkonu znalecké činnosti a poplatku za přijetí žádosti o udělení oprávnění dochází k novelizaci zákona o správních poplatcích.

K § 55

Nabytí účinnosti nové právní úpravy se stanovuje s ohledem na nutnost přípravy všech zúčastněných subjektů a nutnosti vývoje systému registru.